

LEADER Maasland 2023-2027

Werksessie 1

IDEA

CONSULT thinking ahead

member of

IDEA GROUP

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland

Voor ons is de vergadering geslaagd als we...

**Uitdagingen en kansen
hebben benoemd voor
de regio Maasland**

Aan de hand van kwalitatieve
interpretatie en
omgevingsanalyse.

**Doelstellingen hebben
gedefinieerd**

Wat willen we bereiken
tijdens de volgende LEADER-
periode?

**Concrete actiesporen
hebben afgesproken**

Hoe gaan we de
doelstellingen bereiken?

LIMBURGS PLATTELAND LEEFT *Ontdek de projectrealisaties...*

VLAAMSE PRIORITEITEN EN ACCENTEN PROVINCIALE KADERNOTA

Prioriteiten LEADER 2023-2027

1. Innovatieve en duurzame lokale landbouwproductie en valorisatie van biomassaresten

- ▷ Biomassa(resten) uit natuur – en landschapsbeheer
- ▷ Lokale voedselstrategieën
- ▷ Duurzame landbouwverbreding

2. Leefbare en levendige dorpen

- ▷ de leefbaarheid en sociale cohesie verhogen, evenals vereenzaming aanpakken; een kwalitatieve leef- en werkomgeving creëren met innovatieve en duurzame initiatieven; duurzame mobiliteit stimuleren en vervoersarmoede aanpakken; de dienstverlening en het voorzieningenniveau verbeteren; enz.; + Bijhorende investeringen

3. Biodiversiteit, landschapskwaliteit en –onderhoud

- ▷ de open ruimte en het landschap kwalitatief versterken; de biodiversiteit, de bodem- en waterkwaliteit verbeteren; verbindingen creëren die de streekidentiteit versterken, bijdragen aan de klimaatdoelstellingen (adaptatie en mitigatie), landschappen, water en natuur aan elkaar rijgen; + Bijhorende investeringen

Provinciale kadernota

Innovatieve en duurzame land- en tuinbouw

Provinciale vertaling in plattelandsplan

- Verdere **diversificatie van land- en tuinbouw**, met aandacht voor duurzame businessmodellen
- **Wijnbouw** als opportuniteit
- **Afzet van lokale producten**, lokale voedselstrategieën
- Innovatie in duurzame energieproductie op het platteland

Leefbare en levendige dorpen

Provinciale vertaling in plattelandsplan

- Multifunctionele infrastructuur
- Quick-wins mobiliteit
- Oplossingen vervoersafhankelijke bewoners
- Dorpsidentiteit
- Verhogen woonkwaliteit
- Multifunctionele, kwalitatieve open ruimte in het dorp
- Proeftuinen betaalbaar en kwalitatief wonen en dorpse architectuur

Biodiversiteit en landschap

Provinciale vertaling in plattelandsplan

- Ondersteuning van geïntegreerde oplossingen, die vanuit partnerschappen en expertise uit het werkveld tot stand komen en bijgevolg op een breed draagvlak berusten
- Living labs/proeftuinen vanuit de landbouwsector

Uitgangspunten voor het LOS

BELEIDSCONFORM

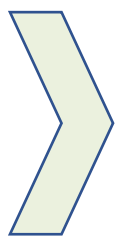
Vlaams kader

OP MAAT

Uitdagingen
in de regio

COMPLEMENTAIR

Andere
financieringskanalen

BEOOGDE IMPACT
(selectief, versnippering vermijden)

GERICHT
ROBUUST in de tijd

Beoogde
Resultaten

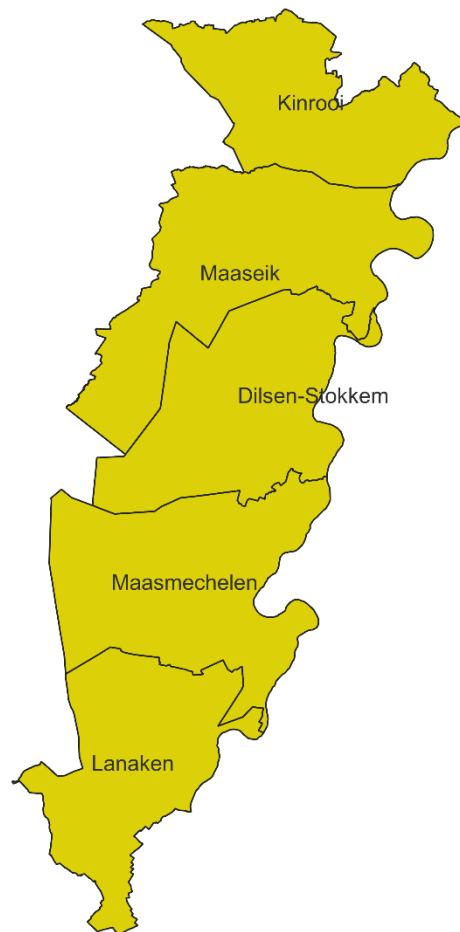
Acties
Projecten

VERNIEUWEND, NEXT STEP

LEADER doordenken:
innovatie, geïntegreerd,....
(voorbeeld: Dorpshuizen next step)

Maasland en haar bewoners

Limburg telt in de programmaperiode 2023-2027 vier LEADER-gebieden

- (Limburgse) Kempen
- Maasland
- Zuid-oost-Limburg
- Zuid-West-Limburg

De regio Maasland telt 5 gemeenten met in totaal 124.640 inwoners (1/1/2022). En beslaat 29,8% van de oppervlakte van de provincie Limburg.

HET BENOEMEN VAN UITDAGINGEN EN KANSEN

01 Kwalitatieve interpretatie

02 Regio Maasland in cijfers

Uitdagingen en kansen voor de regio Maasland

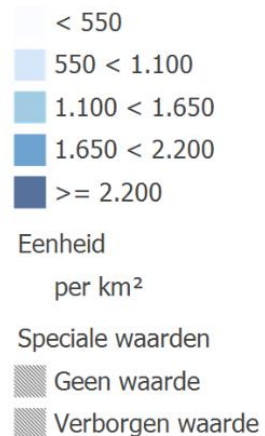
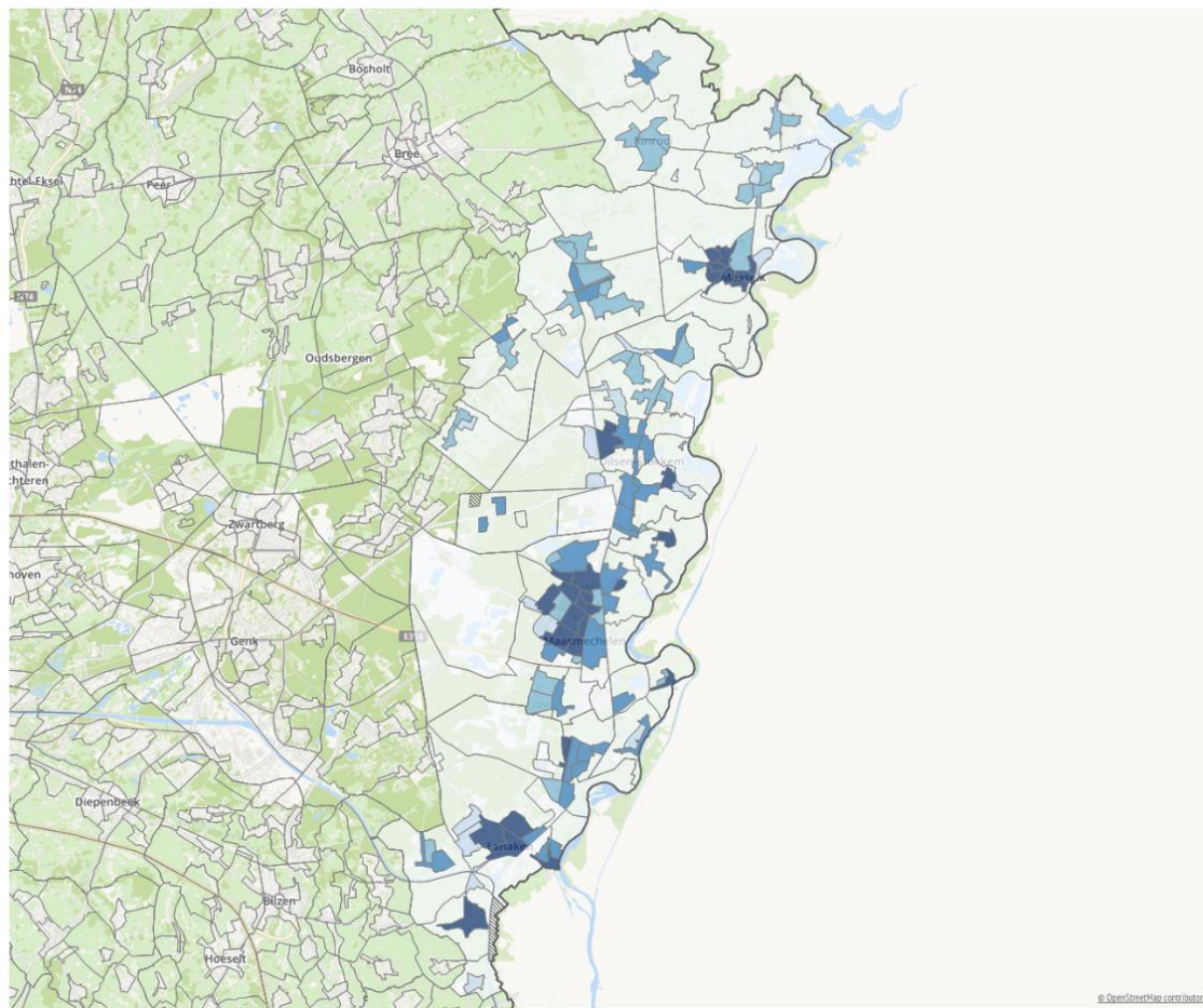
Aan de hand van kwalitatieve
interpretatie en
omgevingsanalyse.

- ▶ Werken in duo's
- ▶ De belangrijkste kans en uitdaging van de regio benoemen en opschrijven op een post-it (10min.)
- ▶ Plenaire toelichting bij post-its

Maasland en haar bewoners

bevolkingsdichtheid - 2022 - statistische sectoren

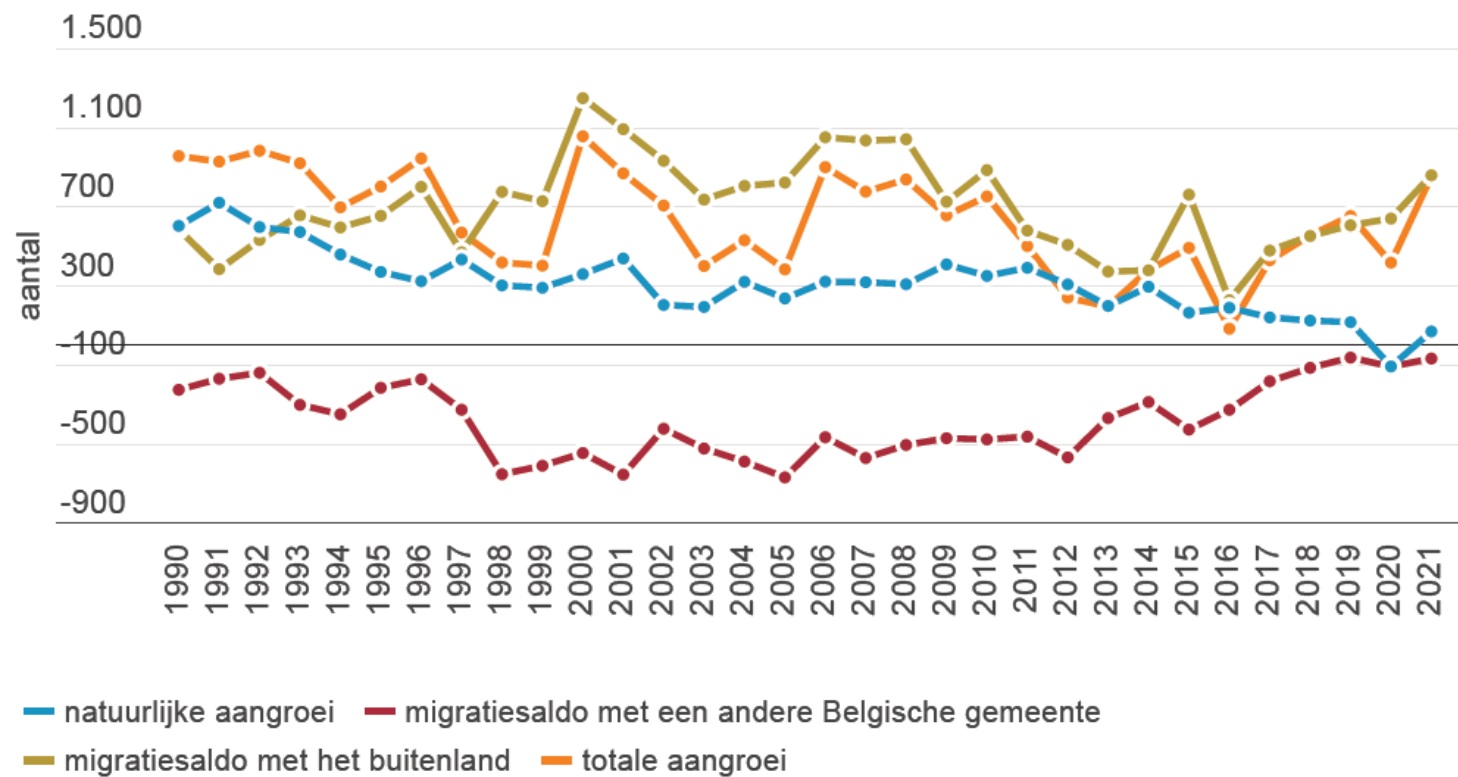
Bevolkingsdichtheid: 370 inw/km²
Ruimtebeslag: 29,8%

Binnen het gebied kernen met hogere concentraties van bewoning. Zo zien we een noord-zuid as die de verschillende kernen verbindt.

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Maasland en haar bewoners

Bron: Rijksregister - Loop van de bevolking | provincies.incijfers.be

Bevolkingsgroei (2021): 6,9‰ /
prov. Lim. 6,5 ‰ / Vla 6,9 ‰,)

Vnl. migratiesaldo met buitenland

Maasland en haar bewoners

	Totaal inwoners			Aandeel 65+		
	2022	2035	%	2022	2035	%
Dilsen-Stokkem	21.005	21.709	3,4%	20,0%	26,1%	30,5%
Kinrooi	12.261	11.854	-3,3%	21,6%	29,8%	38,0%
Lanaken	26.426	25.691	-2,8%	23,3%	29,5%	26,6%
Maaseik	25.530	25.335	-0,8%	22,4%	29,3%	30,8%
Maasmechelen	39.418	39.879	1,2%	19,4%	24,1%	24,2%
LEADER-regio	124.640	124.468	-0,1%	21,2%	27,2%	28,3%
Limburg	889.199	909 200	2,3%	21,4%	26,9%	25,7%
Vlaams Gewest	6.712.775	7 021 319	4,6%	20,9%	25,1%	20,1%

Stagnatie bevolkingsgroei 2022-2035:
-0,1% / prov. Lim. +2,3% / Vla +4,6%

Sterke stijging aandeel 65+ in vgl. met
prov. Limburg en Vlaams Gewest.

bevolking is gemiddeld ouder: 44 jaar
t.o.v. 43,3 prov. Limburg

Aandeel 80-plussers neemt tussen
2022 en 2035 met 25% toe / prov. Lim.
42,4% / Vla. 29%

Uitdagingen en kansen voor de regio Maasland

Aan de hand van kwalitatieve
interpretatie en
omgevingsanalyse.

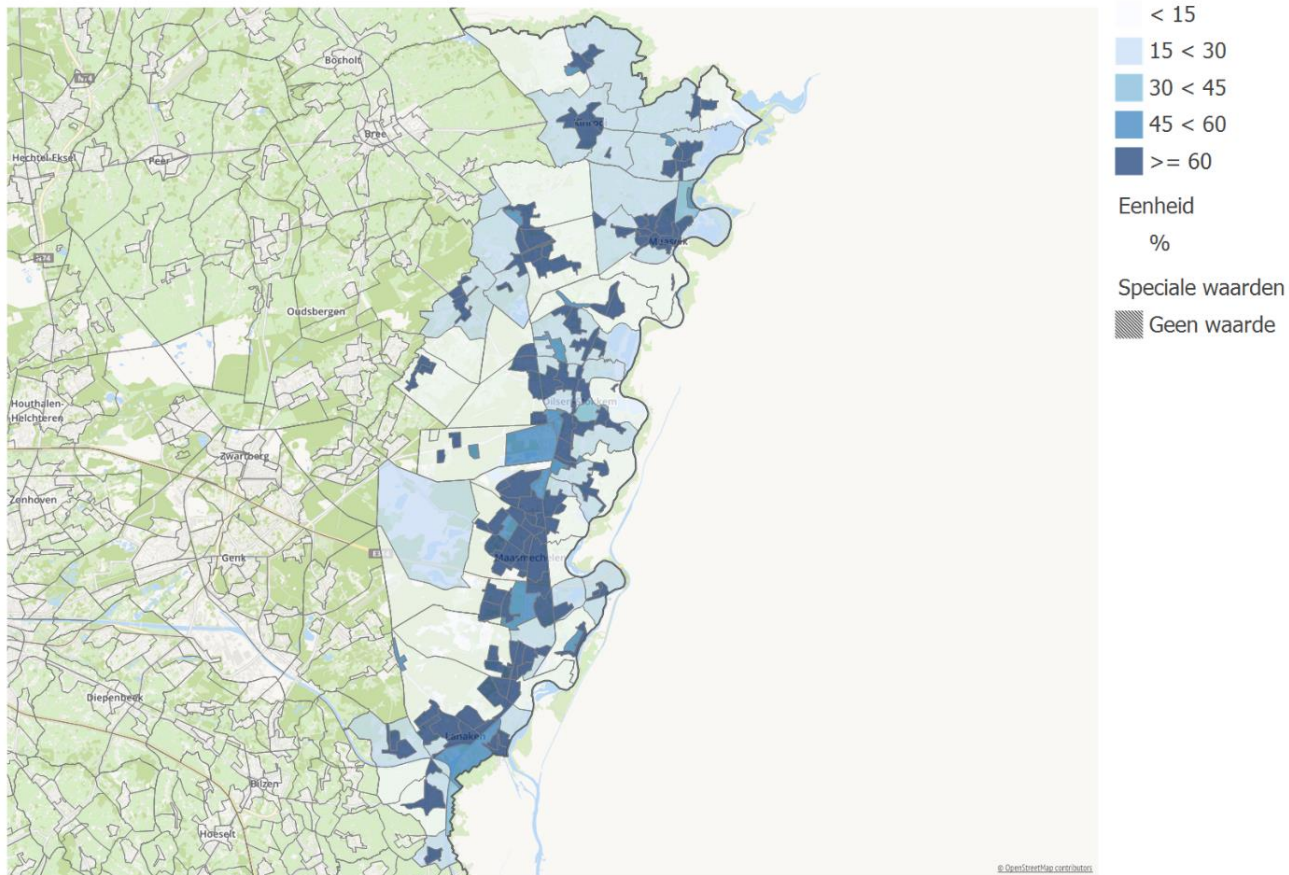
Uitdagingen

1. Stagnerende bevolkingsgroei tegen 2035
2. Sterke vergrijzing tegen 2035 waarin ook de groep 80+ers sterk stijgt.

Kansen

Maasland en haar ruimte, leefmilieu en landschap

oppervlakte ruimtebeslag (t.o.v. totale oppervlakte) - 2019 - statistische sectoren

Ruimtebeslag (2019): 29,8% / prov. Lim. 30,5% / Vla 33,3%

Geografisch concentreert het ruimtebeslag zich op een noord-zuid as.

Ruimtebeslag vnl. woningen (36,1%),
transportinfrastructuur (17,9%), overige bebouwde
terreinen (8,6%).

Bron: Landgebruiksbestand | provincies.incijfers.be

Maasland en haar ruimte, leefmilieu en landschap

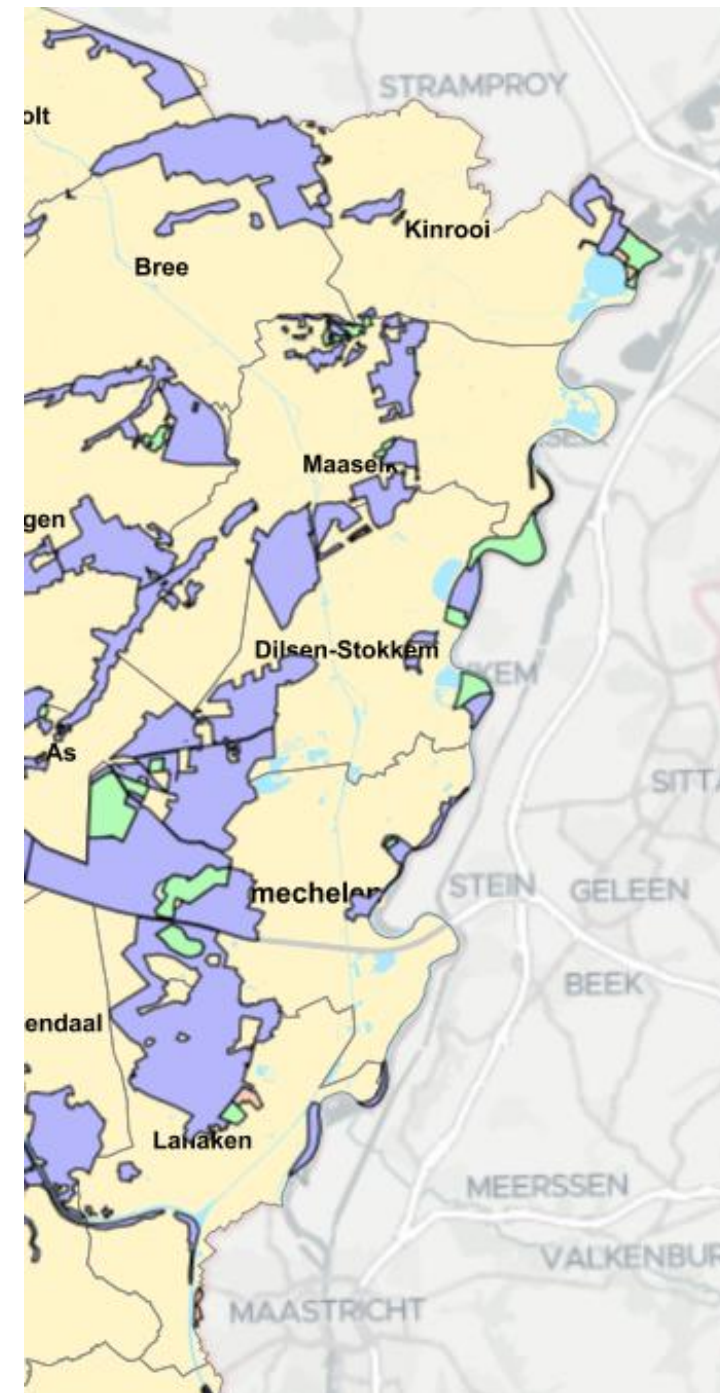
Groene regio: kaart toont belangrijke aaneengesloten VEN en IVON gebieden.

Veel toegankelijk groen:

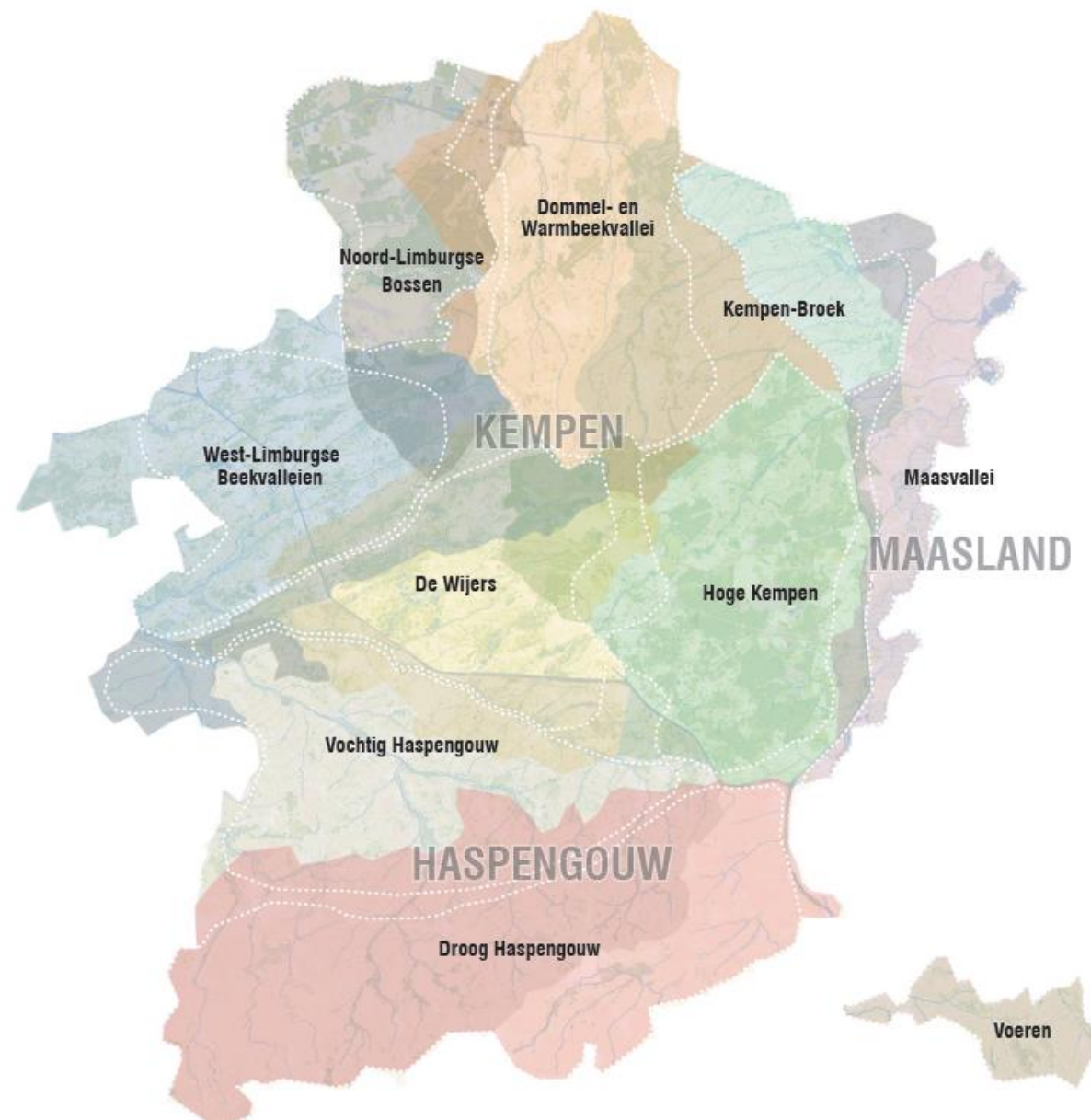
- Buurtgroen (minimale oppervlakte van 0,2ha): 41,3% van de tot. oppervlakte versus 36,9% in Limburg of 23,9% in Vlaanderen;
- Wijkgroen (minimale oppervlakte van 10ha): 39,1% van de oppervlakte versus 34,3% in Limburg en 20,9% in Vlaanderen.

Veel landbouwgebieden: 37,1% van de oppervlakte van de regio is bestemd voor landbouw

- Grote Eenheid Natuur
- Grote Eenheid Natuur in ontwikkeling
- Natuurverwevingsgebied

Maasland en haar ruimte, leefmilieu en landschap

Uitdagingen en kansen benoemd voor de regio Maasland

Aan de hand van kwalitatieve
interpretatie en
omgevingsanalyse.

Uitdagingen

1. Lagere voorspelde bevolkingsgroei.
2. Sterk stijgende vergrijzing tegen 2035 waarin ook de groep 80+ers sterk stijgt.

Kansen

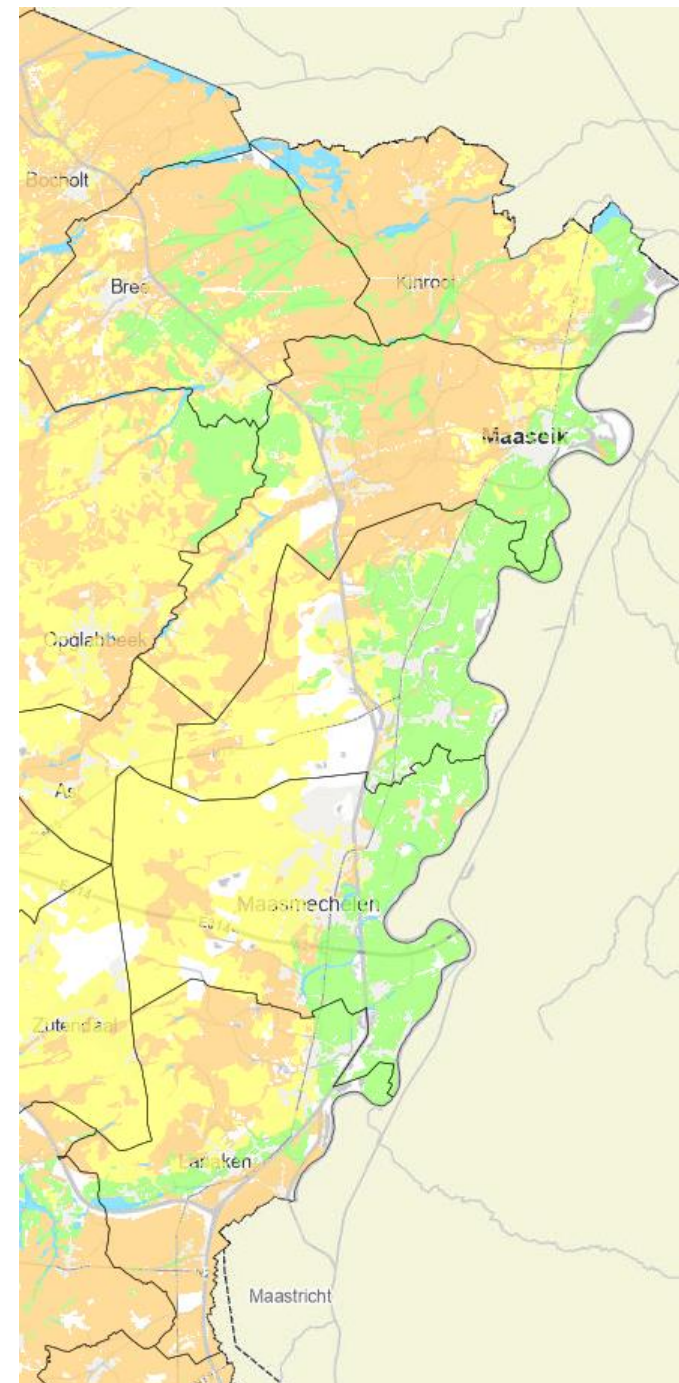
1. **Relatief laag ruimtebeslag en veel waardevol groen (landbouw en natuurgebieden)**

Maasland en haar ruimte, leefmilieu en landschap

Meer droogtegevoelig dan andere delen van Limburg. De regio is ten westen zeer gevoelig voor droogte, voornamelijk in de Hoge Kempen

▼ Droogtegevoeligheid bodem

- stedelijk gebied
- weinig gevoelig
- matig gevoelig
- gevoelig
- zeer gevoelig

Uitdagingen en kansen voor de regio Maasland

Aan de hand van kwalitatieve
interpretatie en
omgevingsanalyse.

Uitdagingen

1. Lagere voorspelde bevolkingsgroei.
2. Sterk stijgende vergrijzing tegen 2035 waarin ook de groep 80+ers sterk stijgt.
3. Grote droogtegevoeligheid van de regio (vnl. Hoge Kempen).

Kansen

1. Relatief laag ruimtebeslag en veel waardevol groen (landbouw en natuurgebieden)

Maasland en klimaat en energie

	2011	2020	%
Huishoudens	241.113	185.328	-23,1%
Particulier en commercieel vervoer	180.236	179.512	-0,4%
Openbaar vervoer	3.683	2.570	-30,2%
Tertiaire sector	61.552	78.969	28,3%
Industrie (niet-ETS)	92.003	63.541	-30,9%
Landbouw	17.405	15.166	-12,9%
Openbare verlichting	1.392	1.012	-27,3%
CO ₂ -emissie niet toegekend	7.798	2.833	-63,7%
Totaal	605.182	528.931	-12,6%

Reductie CO₂-emissie in ton

Burgemeestersconvenant: 20% CO₂-reductie tegen 2020 of 40% tegen 2030 ten opzichte van 2011. **Doelstelling 2020: niet gehaald**

Voornamelijk commercieel vervoer en de tertiaire sector (handel) blijven achter.

Sterke daling in openbare verlichting, industrie, in het openbaar vervoer en huishoudens

-12,6% is minder dan de prov. Lim. (-13,6%) maar beter dan Vla (-9,4%)

Maasland: klimaat en energie

	PV-installaties totaal	Windturbines	Waterkracht	WKK
2011	43.048	28.700	-	-
2012	54.217	28.700	-	-
2013	54.966	28.700	-	-
2014	56.062	36.900	-	44
2015	58.224	57.400	-	44
2016	61.171	57.400	-	44
2017	64.900	57.400	-	44
2018	68.549	87.330	-	44
2019	73.995	87.330	-	44
2020	88.007	87.330	-	-

Productie hernieuwbare energie in Mwh

Hernieuwbare energie productie (2020):
33,5% van het totale elektriciteitsverbruik
in de regio / prov. Lim. 33,4% / Vla. 21,6%.

Zonnepotentieel daken: 9,3% benut / prov.
Lim. 9,0% / Vla 6,7%.

Uitdagingen en kansen voor de regio Maasland

Aan de hand van kwalitatieve
interpretatie en
omgevingsanalyse.

Uitdagingen

1. Lagere voorspelde bevolkingsgroei.
2. Sterk stijgende vergrijzing tegen 2035 waarin ook de groep 80+ers sterk stijgt.
3. Grote droogtegevoeligheid van de regio (vnl. Hoge Kempen).

Kansen

1. Relatief laag ruimtebeslag en veel waardevol groen (landbouw en natuurgebieden)
2. **Veel potentie voor meer productie van hernieuwbare energie.**

Maasland en wonen

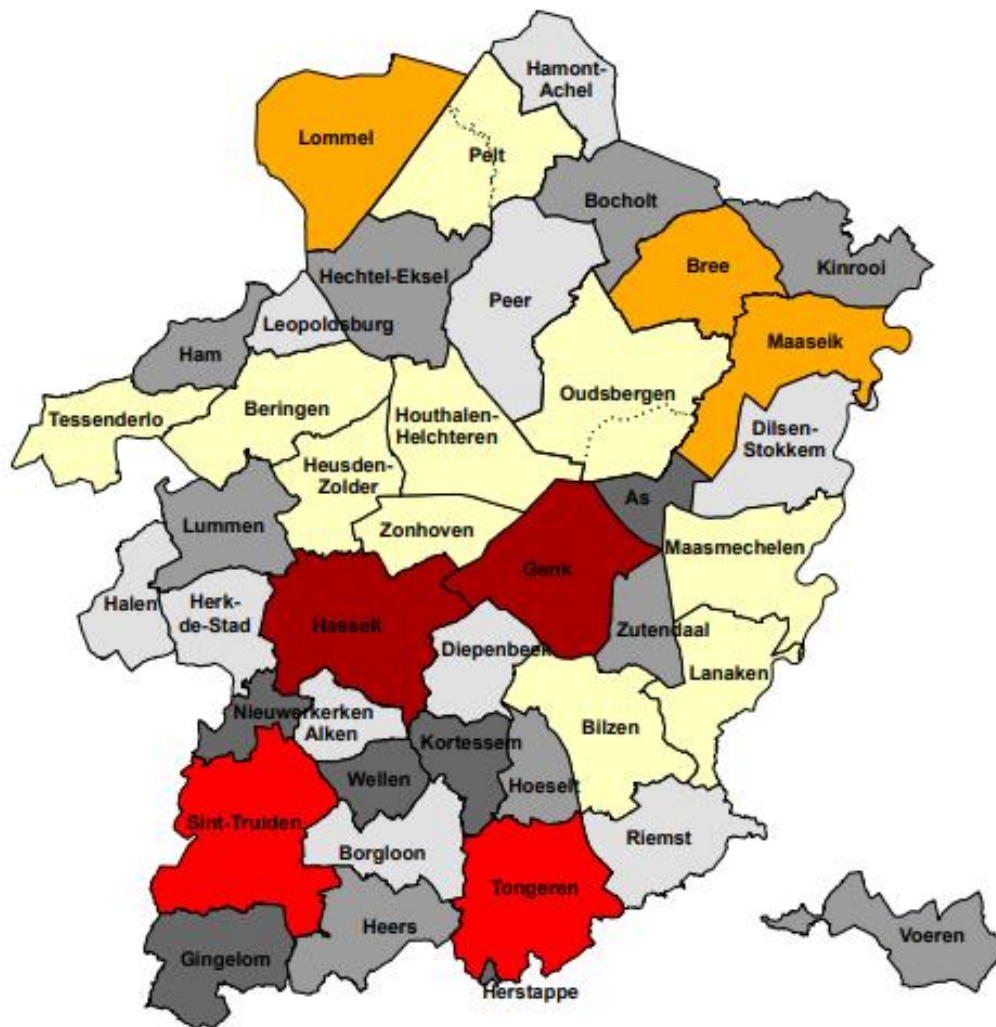
Centrale steden en gemeenten

- Grote en regionale steden
- Zeer goed uitgeruste centra
- Goed uitgeruste centra

Andere steden en gemeenten

- zeer goed uitgerust
- goed uitgerust
- matig uitgerust
- zwak uitgerust

gemeentegrens tot 01/01/2019

Kartografie: Steunpunt Data & Analyse
Bron data: AGODI, AVOHOKS, bpost, College hoven en rechtbanken, FARO, Federale Politie, FOD Financiën, GUIDEA, Kind en Gezin, Locatus, RIZIV, RSZ, desocialekaart.be, Sport Vlaanderen, Statbel, Toerisme Vlaanderen, VDAB, Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, Vlaams Departement Cultuur, Jeugd & Media, Vlaams Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Vlaams Departement Onderwijs en Vorming, Vlaamse Belastingdienst, VMSW

De gemeenten in de regio zijn goed tot zeer goed uitgerust (m.u.v. Kinrooi).

Betaalbaarheid wonen (2021):
huisprijzen liggen op het gem. van de prov. Limburg.

Sterke verschillen tussen de gemeenten: goedkoopste Maasmechelen (225.000), duurste Lanaken (269.000) / prov. Lim. 250.000 / Vla. 290.000

Naar **leeftijd** zien we dat ongeveer 79,4% van de woningen meer dan 20 jaar oud zijn.

Uitdagingen en kansen voor de regio Maasland

Aan de hand van kwalitatieve
interpretatie en
omgevingsanalyse.

Uitdagingen

1. Lagere voorspelde bevolkingsgroei.
2. Sterk stijgende vergrijzing tegen 2035 waarin ook de groep 80+ers sterk stijgt.
3. Grote droogtegevoeligheid van de regio (vnl. Hoge Kempen).

Kansen

1. Relatief laag ruimtebeslag en veel waardevol groen (landbouw en natuurgebieden)
2. Veel potentie voor meer productie van hernieuwbare energie.
3. **De regio is goed uitgerust en het is er relatief betaalbaar wonen.**

De indicatoren tonen een bevolking die socio-economisch wat minder krachtig is in vergelijking met de provincie Limburg en het Vlaams Gewest.

	Maasland	Prov. Lim.	Vla. gem.
Inwoners recht op verhoogde tegemoetkoming in ziekteverzekering (25-64 jaar)	14,5%	11,8%	11,1%
Budgetmeters elektriciteit per 1.000 huishoudens	12,0	10,9	12,4
Gemiddeld belastbaar netto inkomen	17.895	19.114	20.459
65+ers met een inkomensgarantie of gewaarborgd inkomen (2022)	3,1%	3,1%	3,6%
Recht op verhoogde tegemoetkoming aandeel 65+ers (2020)	27,9%	27,5%	25,6%
Leerlingen met schooltoeslag secundair onderwijs	49,7%	44,3%	40,2%
Leefloontrekkers per 1.000 inwoners	3,10	3,97	5,75
Aandeel huurders t.o.v. particuliere huishoudens (1011)	6,9%	5,4%	5,0%

Uitdagingen en kansen voor de regio Maasland

Aan de hand van kwalitatieve
interpretatie en
omgevingsanalyse.

Uitdagingen

1. Lagere voorspelde bevolkingsgroei.
2. Sterk stijgende vergrijzing tegen 2035 waarin ook de groep 80+ers sterk stijgt.
3. Grote droogtegevoeligheid van de regio (vnl. Hoge Kempen).

Kansen

1. Relatief laag ruimtebeslag en veel waardevol groen (landbouw en natuurgebieden)
2. Veel potentie voor meer productie van hernieuwbare energie.
3. De regio is goed uitgerust en het is er relatief betaalbaar wonen.
4. De bevolking is wat minder socio-economisch slagkrachtig.

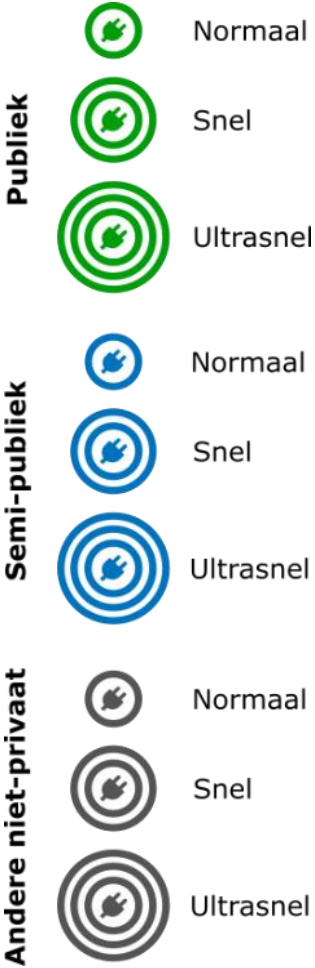
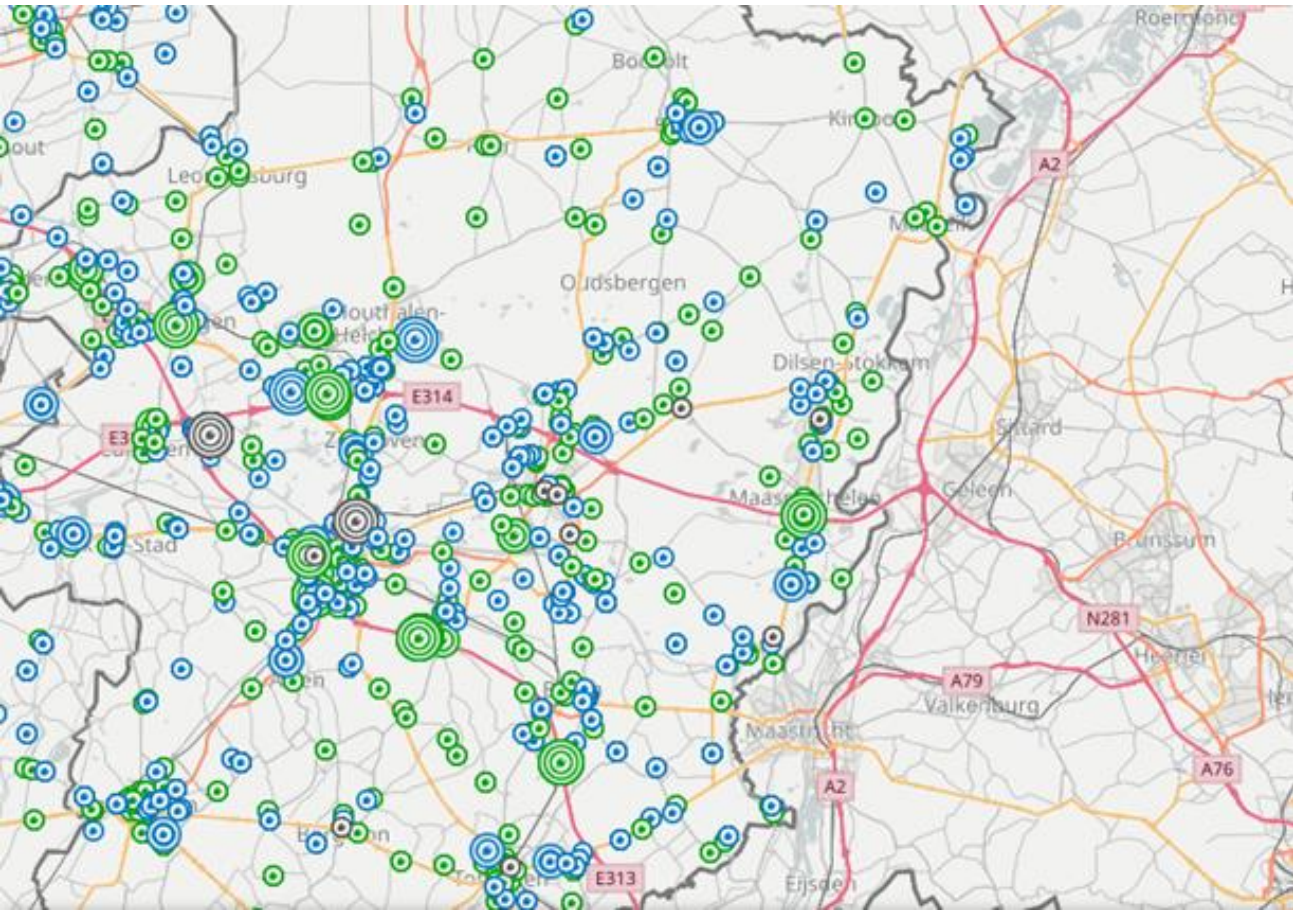

Maasland en mobiliteit

Dominant vervoersmiddel woon-werkverplaatsingen (2020): in 80,2% de auto. Van die wagens (2021) is 94,7% een benzine- of dieselwagen.

Het aantal publieke laadpunten voor elektrische wagens is gestegen van 54 in 2020 naar 69 in 2022. De Vlaamse doelstelling van 35.000 laadpalen zou voor de regio Maasland een evolutie richting 378 laadpunten betekenen.

Het aantal abonnementen De Lijn is tussen 2015-2021 gedaald van 9.447 naar 5.661.

overzicht semi-publieke laadpalen

Uitdagingen en kansen voor de regio Maasland

Aan de hand van kwalitatieve
interpretatie en
omgevingsanalyse.

Uitdagingen

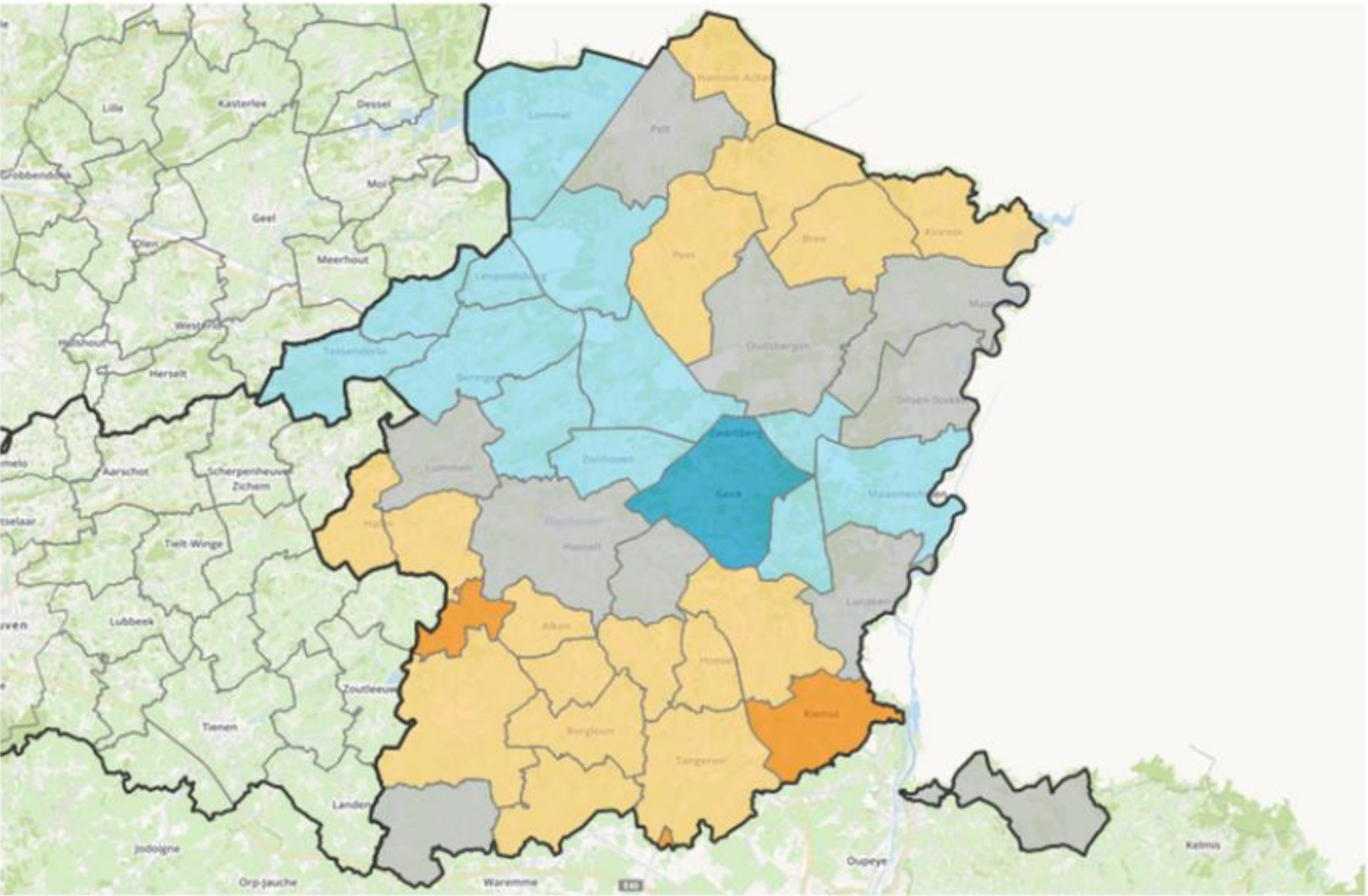
1. Lagere voorspelde bevolkingsgroei.
2. Sterk stijgende vergrijzing tegen 2035 waarin ook de groep 80+ers sterk stijgt.
3. Grote droogtegevoeligheid van de regio (vnl. Hoge Kempen).
4. Omschakeling naar hybride en elektrische wagens faciliteren, alsook naar andere vervoersmiddelen (bijv. trage wegennetwerk)

Kansen

1. Relatief laag ruimtebeslag en veel waardevol groen (landbouw en natuurgebieden)
2. Veel potentie voor meer productie van hernieuwbare energie.
3. De regio is goed uitgerust en het is er relatief betaalbaar wonen.
4. De bevolking is significant minder slagkrachtig.

Maasland en economie

veel lager lager gemiddeld hoger veel hoger

Bedrijven met landbouwproductie per km²
t.o.v. Limburgs gemiddelde: lager in
Maasmechelen, hoger in Kinrooi.

Opp. bestemd voor landbouw: 37,1% / Vla.
57,6%

Maasland en economie

Hoeveproducenten	Maasland	Limburg	Vlaams Gewest	Maasland/Limburg	Maasland/Vla
2012	5	48	549	10,4%	1,0%
2022	14	128	1028	10,9%	1,4%

Zorgboerderijen	Maasland	Limburg	Vlaams Gewest	Maasland/Limburg	Maasland/Vla
2018	24	120	549	20,0%	2,6%
2022	25	123	1028	20,3%	2,6%

Biologische landbouwbedrijven	Maasland	Limburg	Vlaams Gewest	Maasland/Limburg	Maasland/Vla
2015	5	47	341	10,6%	1,5%
2021	7	82	593	8,5%	1,2%

	2012	2017	2022
Aantal handelspanden, incl. horeca	2 630	2 576	2 436
Aantal gevulde handelspanden	2 370	2 236	2 091
Aantal leegstaande handelspanden	260	340	345
centraal gebied (in de kern)	432	381	312
ondersteunend gebied (bv. aanloopstraten)	79	75	60
overig gebied (bv. shoppingcenters)	163	153	160

Terugloop van het aantal handelspanden, stijging van de het aantal leegstaande handelspanden.

Meeste panden in centraal gebied.

Uitdagingen en kansen voor de regio Maasland

Aan de hand van kwalitatieve
interpretatie en
omgevingsanalyse.

Uitdagingen

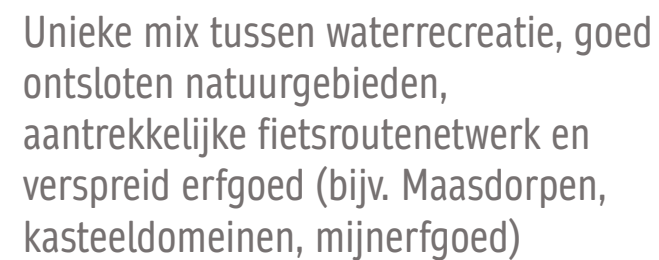
1. Lagere voorspelde bevolkingsgroei.
2. Sterk stijgende vergrijzing tegen 2035 waarin ook de groep 80+ers sterk stijgt.
3. Grote droogtegevoeligheid van de regio (vnl. Hoge Kempen).
4. Omschakeling naar hybride en elektrische wagens faciliteren, alsook naar andere vervoersmiddelen.
5. **Terugloop van handelspanden en meer leegstand.**

Kansen

1. Relatief laag ruimtebeslag en veel waardevol groen (landbouw en natuurgebieden)
2. Veel potentie voor meer productie van hernieuwbare energie.
3. De regio is goed uitgerust en het is er relatief betaalbaar wonen.
4. De bevolking is significant minder slagkrachtig.
5. **Nieuwe bedrijfsmodellen landbouw**

Greenspots Haspengouw	Onthaalpunten Kempen-Broek
Toegangspoorten Nationaal Park Hoge Kempen	Toegangspoorten Bosland
Mijnsites	Toeristische fietsroutes 2020
Onthaalpunten De Wijers	Landschapsparken
Toegangsdorpen Maasvallei	Vakantieparken en grote campings

Uitdagingen en kansen voor de regio Maasland

Aan de hand van kwalitatieve
interpretatie en
omgevingsanalyse.

Uitdagingen

1. Lagere voorspelde bevolkingsgroei.
2. Sterk stijgende vergrijzing tegen 2035 waarin ook de groep 80+ers sterk stijgt.
3. Grote droogtegevoeligheid van de regio (vnl. Hoge Kempen).
4. Omschakeling naar hybride en elektrische wagens faciliteren, alsook naar andere vervoersmiddelen.
5. Terugloop van handelspanden en meer leegstand.

Kansen

1. Relatief laag ruimtebeslag en veel waardevol groen (landbouw en natuurgebieden)
2. Veel potentie voor meer productie van hernieuwbare energie.
3. De regio is goed uitgerust en het is er relatief betaalbaar wonen.
4. De bevolking is significant minder slagkrachtig.
5. Nieuwe bedrijfsmodellen landbouw
6. **Unieke mix: cultuur, landschappen, erfgoed, toerisme**

VAN UITDAGINGEN EN KANSEN NAAR DOELSTELLINGEN

Provinciale kadernota: doelstellingen

Innovatieve en duurzame land- en tuinbouw

Provinciale vertaling in plattelandsplan

- Verdere **diversificatie van land- en tuinbouw**, met aandacht voor duurzame businessmodellen
- **Wijnbouw** als opportuniteit
- **Afzet van lokale producten**, lokale voedselstrategieën
- Innovatie in duurzame energieproductie op het platteland

Leefbare en levendige dorpen

Provinciale vertaling in plattelandsplan

- Multifunctionele infrastructuur
- Quick-wins mobiliteit
- Oplossingen vervoersafhankelijke bewoners
- Dorpsidentiteit
- Verhogen woonkwaliteit
- Multifunctionele, kwalitatieve open ruimte in het dorp
- Proeftuinen betaalbaar en kwalitatief wonen en dorpse architectuur

Biodiversiteit en landschap

Provinciale vertaling in plattelandsplan

- Ondersteuning van geïntegreerde oplossingen, die vanuit partnerschappen en expertise uit het werkveld tot stand komen en bijgevolg op een breed draagvlak berusten
- Living labs/proeftuinen vanuit de landbouwsector

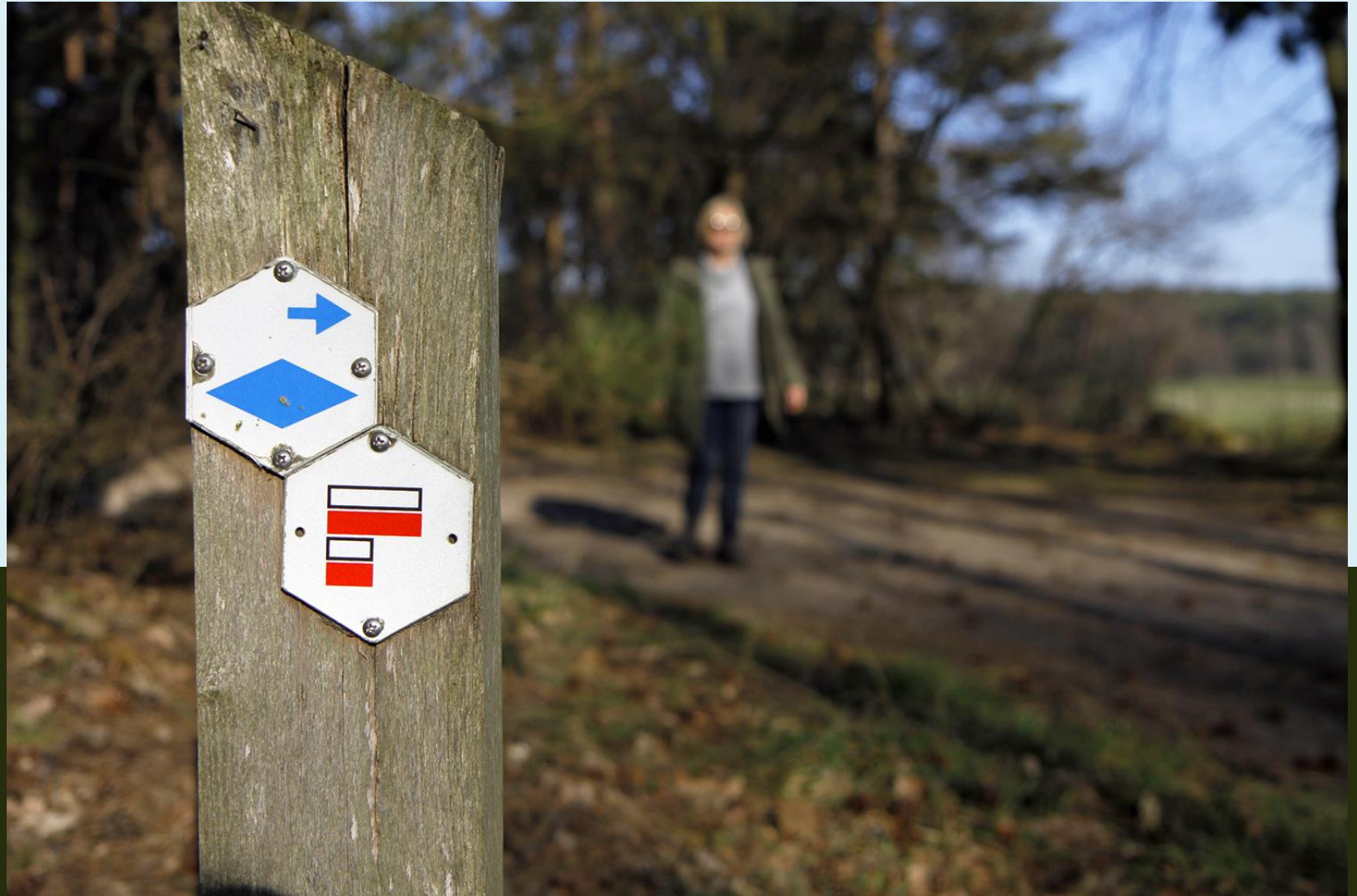
VAN DOELSTELLINGEN NAAR ACTIESPOREN

Concrete actiesporen bepalen

Hoe gaan we de
doelstellingen bereiken?

- ▶ Op elke tafel twee doelstellingen
- ▶ Deelnemers kunnen per tafel 15min. meedenken rond acties en schuiven vervolgens door
- ▶ Per actie ook het beoogde resultaat en de doelgroepen/begunstigden benoemen
- ▶ Op het einde koppelt de moderator aan elke groep terug welke acties prioritair zijn

DE VOLGENDE STAPPEN

Naar een lokale ontwikkelingsstrategie

- ▶ Tweede workshop: 22 maart van 13.30u tot 17u.
- ▶ Agenda:
 - ▷ Toewijzing budget aan de doelstellingen en acties
 - ▷ Samenstelling plaatselijke groep
 - ▷ Besluitvorming en beoordeling van projecten, procedure voor belangenconflicten
 - ▷ Secretariaat: dagelijkse coördinatie, administratie en personeel
 - ▷ Communicatie
 - ▷ Monitoring en evaluatie

Contact

Bart Van Herck

Senior expert

0477 26 34 44

bart.vanherck@ideaconsult.be

p.a. IDEA CONSULT
Jozef II-straat 40 B1
1000 Brussel
Tel +32 (0)2 282 17 10
www.ideaconsult.be